

ЗАЯВКА
на проведення всеукраїнського експерименту
роботи за темою «Стандартизація наскрізної
соціально-психологічної моделі
масового впровадження медіаосвіти
у вітчизняну педагогічну практику»
на базі навчальних закладів України на 2017-2022 рр.

Актуальність дослідження

Загострення потреби в медіаосвіті та інтенсифікації її масового впровадження пов'язано з розгортанням інформаційно-психологічної війни, ескалацією агресії, захопленням території України. Воєнні дії на Донбасі, анексія Криму, потоки вимушено переміщених осіб, з агресивним висвітленням трагічних подій призводить до медійної ретравматизації постраждалих, дією медіатравми війни як новою форми деструктивних медійних впливів. В умовах викликів інформаційно-психологічної війни критичне мислення громадян щодо медіа повідомлень перетворюється на важливу складову національної безпеки, адже медіаосвічені громадяни здатні протистояти ворожій пропаганді, не піддаватися впливу інформаційних психологічних операцій, стійко тримати моральний дух у важкі часи. Медіаосвіта набуває якості потужного ресурсу національно-патріотичного виховання, адже передбачає застосування різноформатного медіаконтенту патріотичного змісту та формування інструментальних умінь критичного сприймання, аналітичного опрацювання медійних повідомлень, оцінювання їх достовірності та об'єктивності, а також набуття нових смислів, зміцнення патріотичних почуттів. Розвинена медіаінформаційна грамотність стає невід'ємною складовою патріотичного світогляду особистості в умовах інформаційної доби.

За підсумками всеукраїнського експерименту з упровадження вітчизняної соціально-психологічної моделі шкільної медіаосвіти протягом 2011-2016 рр. (наказ МОНмолодьспорт України від 27.07.2011 № 886) на базі загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Полтавської, Черкаської областей та міста Києва, а також започаткованих медіаосвітніх експериментів у Дніпропетровській, Запорізькій, Львівській, Сумській, Харківській, Чернігівській областях, різними формами шкільної медіаосвіти загалом було охоплено понад 250 загальноосвітніх навчальних закладів, у яких навчаються понад 40 тис. учнів (за даними незалежного дослідження «Впровадження

медіаосвіти та медіа грамотності в загальноосвітніх школах України», виконаного ERA – Європейською дослідницькою асоціацією на замовлення Українського медійного проекту («У-Медіа») Інтерньюз Нетворк у 2015 р.). Сформовано Український медіаосвітній консорціум, до якого входять громадські об'єднання, що розгортають потужний громадський медіаосвітній рух. Розширюється співпраця медіаосвітян із медіавиробниками: від окремих виступів у регіональних ЗМІ до співпраці з Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, Національною медійною радою. Попередні підсумки експериментального впровадження медіаосвіти демонструють її високий мотиваційний потенціал, актуальність і практичну значущість: вона відповідає життєвим потребам сьогодення.

Розроблено низку навчальних програм, які охоплюють всі рівні навчання в середній школі, підготовлено посібники і підручники, в тому числі з інтегрованої медіаосвіти в курси історичних та суспільно-політичних дисциплін, підготовлено електронний онлайн-підручник для старшокласників, медіаосвітні комп'ютерні ігри, електронні ресурси для педагогів. Це підготувало перехід до моделі наскрізної медіаосвіти, яка має охопити навчально-виховний процес на усіх рівнях освіти і стати ґрунтовною основою для переходу до медіаосвіти протягом життя, що складає суттєвий ресурс розвитку громадянського суспільства під час переходу до електронного самоврядування. За результатами дослідно-експериментальної діяльності виокремилися нові форми і регіональні підходи в здійсненні медіаосвіти, які потребують подальшого розвитку, критичного осмислення, впорядкування і подальшої стандартизації. Необхідно розвинути інституційну підтримку медіаосвітнього процесу в синергії з реформуванням освіти, реалізацією концепції Нової української школи, подальшою інтеграцією в європейській освітній простір.

Протягом останніх років прийнято низку міжнародних документів, що визначають нові тенденції і перспективи розвитку медіаосвіти в глобальному контексті, зокрема Декларацію ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності (Фесс, 2011), Паризьку декларацію ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності в цифрову епоху (2014). Сучасна стратегія ЮНЕСКО полягає у поєднанні традиційних концептів «медіаграмотності» та «інформаційної грамотності» в спільний концепт МІГ (медіа-інформаційна грамотність), що позначає комбінований набір компетентностей (знань, навичок і відносин), необхідних на сьогоднішній день для життя і роботи. Концепт МІГ передбачає визнання провідної ролі інформації і медіа в повсякденному житті. МІГ розглядає всі види засобів масової інформації, а також інших постачальників інформації, таких як бібліотеки, архіви, музеї та Інтернет, незалежно від використовуваних технологій. МІГ спрямована на розширення прав і свободи самовираження людей, забезпечення рівноправного доступу до інформації та знань і сприяння формуванню вільної, незалежної і плюралістичної медіаінформаційної системи. МІГ лежить в основі свободи слова та інформації, оскільки дає змогу громадянам зрозуміти функції засобів

масової інформації та інших постачальників інформації, критично оцінювати їх зміст, а також ухвалювати обґрунтовані рішення, будучи як користувачами, так і виробниками інформації та медіаконтенту. Розвивається також міжнародне законодавство, спрямоване на захист дитини в інформаційному просторі. Так, Постійний комітет Ради Європи з транскордонного телебачення ухвалив нову редакцію Європейської конвенції про транскордонне телебачення зі змінами та доповненнями (тепер цей документ називається «Європейська конвенція аудіовізуального медіасервісу»), що набрала чинності в Україні 2012 р., якою передбачена вимога забезпечення прав дитини на захист від шкідливих інформаційних впливів (ст. 7.2). Медіаосвіта має готувати населення до вимогливого ставлення до якості надання медійних послуг, а для цього потрібно знати свої права, розуміти критерії якості медіапродукції та бути обізнаним щодо процедур захисту своїх прав на якісне медійне обслуговування.

Враховуючи зазначені вище тенденції, Президія Національної академії педагогічних наук у 2016 р. прийняла нову редакцію Концепції впровадження медіаосвіти, що ґрунтується на розробленій в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України вітчизняній моделі медіаосвіти, яка інтегрує сучасні досягнення зарубіжної медіаосвіти, критично переосмислює її більш як півстолітній досвід, адаптує його до українських реалій, істотно посилюючи інноваційне наповнення медіаосвітньої підготовки, її психологічну складову. В основу вітчизняної моделі покладено соціально-психологічний підхід, у межах якого медіакультура мислиться як продукт і, водночас, умова взаємодії суб'єктів інформаційного простору. При цьому на відміну від існуючих підходів як суб'єкти розглядаються не лише медіавиробник і споживач, а й медіапедагог – модератор їхньої взаємодії. Вітчизняна модель передбачає поєднання захисної, естетичної, критичної і творчої моделей медіаосвіти. Вона враховує необхідність підготовки дитини до ефективної взаємодії з інформаційним середовищем на всіх етапах – від отримання виклику існуючому рівню знань до створення інновацій і використання отриманих результатів.

Пріоритетними напрямками створення цілісної системи наскрізної медіаосвіти є розроблення психологічно обґрунтованих навчальних програм інтегрованої освіти для дошкілля і молодших класів загальноосвітніх шкіл, поширення практики інтеграції медіаосвітніх елементів у навчальні програми з різних предметів, напрацювання низки факультативних медіаосвітніх програм для підлітків, упровадження курсу медіакультури з урахуванням особливостей переходу до профільного навчання і професійної освіти, активізація позакласної і позашкільної роботи гуртків, фото-, відео- та анімаційних студій, інших форм учнівської творчості медіаосвітнього спрямування. Кадрове забезпечення шкільної медіаосвіти потребує суттєвого підвищення медіаграмотності вчителя. Необхідно розробити і апробувати способи самоосвіти педагогічних колективів і окремих педагогів як форми поточного підвищення кваліфікації, розробити програми короткотермінових

навчальних курсів і тренінгів для інтенсивної медіаосвітньої підготовки, проаналізувати медіаосвітні ініціативи у професійній і вищій школі для стандартизації вимог до рівнів медіаграмотності сучасного вчителя і рекомендації з реалізації в освітніх і науково-освітніх програмах підготовки і перепідготовки фахівців педагогічного і психологічного профілю.

Інформаційний простір мінливий, швидко впроваджуються нові інформаційно-комунікаційні технології, виникають нові феномени і ризики (кібербулінг, грумінг, тролінг, комерціалізація дітей онлайн, цифрова деменція тощо), які потребують інтенсивного масового і систематичного підвищення медіакультури всієї педагогічної спільноти. Важливим елементом системи наскрізної медіаосвіти має стати організація за участю громадських об'єднань і медіавиробників різних форм позашкільної освіти, включаючи форми для дітей дошкільного віку, батьківську педагогіку, творчі студії для дітей і молоді, дитячі та молодіжні фестивалі, конкурси, проекти місцевого і всеукраїнського рівня для сприяння розвитку медіакультури і підтримки шкільної медіаосвіти.

Це дає підстави порушити питання про необхідність стандартизації найпродуктивніших інваріантів медіаосвіти, інституційну підтримку постійнооновлюваного процесу системного розвитку медіакомпетентності суб'єктів освітнього процесу в навчальних закладах усіх рівнів акредитації. При цьому навчальні заклади мають стати осередками розвитку медіаграмотності батьків, а відтак усього населення місцевих громад у складні часи інформаційної агресії.

Варто виходити з того, що медіаосвіта, як засвідчують масові опитування, проведені в навчальних закладах і серед населення, відповідає інтересам дітей, батьків і освітян, гуманістичним цінностям і загальним тенденціям розвитку сучасного суспільства, є важливою складовою модернізації освіти, яка сприятиме розбудові в країні інформаційного суспільства, розвитку економіки знань, становленню громадянського суспільства.

Тема всеукраїнського експерименту: “Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику”.

Основною метою є експериментальна перевірка результативності і стандартизація вітчизняної соціально-психологічної моделі інтенсивного масового впровадження наскрізної медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику, підвищення рівня медіакомпетентності педагогів і студентів педагогічного і психологічного профілю.

Об'єктом експерименту є процес розвитку медіакультури учасників навчально-виховного процесу навчальних закладів України, включаючи учнів, їхніх батьків і вчителів, та студентів педагогічних університетів, які спеціалізуються в галузях медіапедагогіки і медіапсихології.

Предмет експерименту: зміст і психолого-педагогічні технології організації системи наскрізної масової медіаосвіти та шляхи її кадрового забезпечення.

Гіпотеза всеукраїнського експерименту: полягає у припущенні, що послідовна реалізація запропонованої моделі дає змогу сформуванню соціально-психологічних механізмів підтримки сталого розвитку медіаосвіти за умови послідовного переходу на наступний рівень освіти, враховуючи профілізацію і професійне навчання, підготовку до здійснення на ринку праці у вищій школі і післядипломній освіті, а також виокремлюючи в регіональному досвіді інваріанти, необхідні для стандартизації медіаосвітніх моделей, інституційної підтримки медіаосвітнього руху.

– *Медіаосвітнянська спільнота* як мережа агентів змін має стати основним ресурсом сталого розвитку медіаосвітнього руху в суспільстві.

– *Система медіаосвітньої комунікації* як форма інформаційної підтримки медіаосвіти і налагоджені канали двостороннього ефективного спілкування усіх стейкхолдерів (зацікавлених осіб) здатна підсилити інноваційний потенціал підтримки реформ в освіті, може стати майданчиком для апробації нових незабюрократизованих форм гнучкої взаємодії зі зростаючим рівнем комунікаційної та інформаційної компетентності, відповідальності і поваги до гідності кожного учасника процесу комунікації.

– *Освітні медіахолдинги і громадські акції та рухи* створюють психологічні механізми розвитку на практиці компетентностей свідомого споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту і форми інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа, безпеки і культури спілкування у віртуальних спільнотах та соціальних мережах з постійним нарощуванням комерціалізації дитинства.

– *Медіаторчість у конкурсах і фестивалях* різного рівня сприятиме компетентному і здоровому особистісному самовираженню і зціленню від зростаючої травматизації, профілактики негативних наслідків деструктивних впливів, а також включенню у соціально важливу тематику патріотичного виховання, реалізації життєвих завдань, покращення якості міжособистісної комунікації і приязності соціального середовища, відновлення довіри у суспільстві, розбудови мережі дієвих стосунків у значущих для особистості реальних спільнотах.

– *Професійно спеціалізовані аспекти медіакультури*, які враховують психологічні особливості професійного самовизначення, використання медіа для саморегуляції і саморозвитку у відповідності до стадій побудови кар'єри в різних професійних середовищах, що динамічно змінюються, зокрема в сфері ІКТ, професіях людина-людина та ін. Включаючи розвивальний ресурс дозвіллевих медіапрактик: візуальну медіакультуру (сприймання кіно, телебачення), культуру комунікативної поведінки в Інтернеті, музичну медіакультуру, розвинені естетичні смаки щодо форм мистецтва,

опосередкованих мас-медіа та сучасних напрямів медіаарту, кіберспорту тощо.

На основі визначеної мети та висунутої гіпотези сформульовано такі **завдання** експериментального дослідження:

Розробити на основі вітчизняної моделі медіаосвіти і узагальнення досвіду експериментальних навчальних закладів та стандартизувати інваріантну складову психолого-педагогічної концепції розвитку системи наскрізної масової медіаосвіти, стратегію інтенсивної підготовки педагогічних колективів учнів і батьків до впровадження медіаосвітніх інновацій;

здійснити підготовку педагогічних колективів експериментальних навчальних закладів до проведення експерименту;

удосконалити критерії та стандартизувати психодіагностичні методики оцінювання медіакультури суб'єктів навчально-виховного процесу навчальних закладів усіх рівнів акредитації в умовах інформаційної агресії;

розробити комплекс навчальних програм для наскрізної інтегрованої медіаосвіти з урахуванням особливостей впровадження концепції Нової української школи, а також відповідне методичне забезпечення;

провести науковий аналіз регіональних медіаосвітніх ініціатив для виокремлення інваріантної складової наскрізної медіаосвіти у різному віці і подальшій професіоналізації;

розробити й апробувати психолого-педагогічні технології організації процесу інтенсивного впровадження наскрізної медіаосвіти, форм інституційної підтримки постійного сталого розвитку медіаграмотності педагога;

здійснювати моніторинг розвитку медіакультури суб'єктів освітнього процесу, залучених до участі в експериментальній роботі, та зіставлення його результатів з даними всеукраїнського моніторингу рівня медіакультури населення;

розробити концепцію саморегуляції фахової медіаосвітньої спільноти і розгортання системи навчання впродовж життя на базі закладів системи післядипломної педагогічної освіти та інших ВНЗ, підготувати відповідні проекти навчальних програм медіаосвітніх курсів для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр і доктор філософії;

підготувати навчально-методичні комплекси медіаосвітніх спецкурсів для підготовки педагогів та психологів і підвищення їхньої кваліфікації;

відпрацювати алгоритми координації зусиль науковців і педагогів усіх ланок освіти (дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійних навчальних закладів, педагогічних університетів, системи підвищення кваліфікації) з метою інтенсивного поширення медіаосвітніх практик;

розробити програму взаємодії системи наскрізної медіаосвіти із територіальними громадами, громадськими організаціями, медіаіндустрією, покликану сприяти розвитку сталого медіаосвітнього руху.

Теоретико-методологічною основою експериментальної роботи є положення Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про вищу освіту”, Концепції Нової української школи України, Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція); теоретичні праці педагогів, психологів.

Науково-педагогічні принципи, на основі яких буде здійснюватися всеукраїнський експеримент, узгоджуються із загальними педагогічними принципами, які віддзеркалюють сучасний рівень розвитку та напрями становлення освіти в Україні.

Основні принципи здійснення медіаосвіти:

– **особистісний підхід** (медіаосвіта базується на актуальних медіапотребах споживачів інформації з урахуванням їхніх вікових, індивідуальних та соціально-психологічних особливостей, наявних медіауподобань і рівня сформованості медіакультури особистості та її найближчого соціального оточення);

– **інформаційна безпека** в умовах зовнішньої агресії, яка супроводжується інформаційно-психологічними операціями, що потребує інтеграції зусиль всього суспільства для підвищення рівня медіакультури населення;

– **перманентне оновлення змісту** (зміст медіаосвіти постійно оновлюється відповідно до розвитку технологій, змін у системі мас-медіа, стану медіакультури суспільства та окремих його верств; використовуються актуальні інформаційні прецеденти, поточні новини, популярні в молодіжному середовищі комплексні медіафеномени; забезпечується баланс між актуальною сьогоденністю та історичними надбаннями);

– **орієнтація на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій** (медіаосвіта спирається на передові досягнення в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, використовує їх для організації роботи медіапедагогів, формування спільних інформаційних ресурсів, полегшення комунікації та координації в середовищі взаємодії суб’єктів медіаосвітніх процесів);

– **патріотичне виховання** (медіаосвіта передбачає забезпечення процесу національно патріотичного виховання молоді за допомогою застосування різноформатних медіаконтентів патріотичного змісту та формування інструментальних умінь критичного сприймання, аналітичного опрацювання медійних повідомлень, оцінювання їхньої достовірності і об’єктивності, а також набуття нових смислів, зміцнення патріотичних почуттів. Розвинена медіа-інформаційна грамотність стає невід’ємною складовою патріота інформаційної доби);

– **пошанування національних традицій** (медіаосвіта базується на культурних традиціях народу, враховує національну та етнолінгвістичну специфіку медіапотреб її суб’єктів, забезпечуючи паритетність їхньої взаємодії і конструктивність діалогу);

– **пріоритет морально-етичних цінностей** (медіаосвіта спрямована на захист суспільної моралі і людської гідності, протистоїть жорстокості і різним формам насильства, сприяє утвердженню загальнолюдських цінностей, зокрема ціннісному ставленню особи до людей, суспільства, природи, мистецтва, праці і самої себе);

– **громадянська спрямованість** (медіаосвіта сприяє розвитку в країні громадянського суспільства, спирається на потенціал громадських об'єднань і асоціацій, сприяє підвищенню політичної культури суспільства);

– **естетична наснаженість** (медіаосвіта широко використовує кращі досягнення різних форм сучасного мистецтва та естетичного виховання засобами образотворчого мистецтва, музики, художньої літератури, кіно, фольклорних практик, розвивається з урахуванням потенціалу існуючих у суспільстві загалом і на місцевому рівні інституцій та окремих проєктів мистецького профілю);

– **продуктивна мотивація** (формування продуктивної мотивації учасників медіа-освітнього процесу забезпечує поєднання акцентів на творчому сприйманні медіа і розвитку здатності того, хто вчиться, створювати власну медіапродукцію, використовувати її на фестивалях, конкурсах, під час спілкування в соціальних мережах тощо).

Основний метод наукового дослідження – комплексний експеримент.

База дослідно-експериментальної роботи: дошкільні, загальноосвітні, позашкільні, професійно-технічні, вищі навчальні заклади України, заклади післядипломної педагогічної освіти.

Достовірність результатів дослідно-експериментальної роботи буде забезпечуватися коректним використанням методик і технологій за погодженням із науковим керівником та консультантами експерименту; якісною обробкою експериментальних даних; систематичним порівняльним аналізом різних показників медіакультури учнів, проведенням масових репрезентативних опитувань і використанням відповідних статистичних методів обробки даних.

Наукова новизна дослідно-експериментальної роботи полягатиме у:

– створенні психолого-педагогічних засад новітньої системи наскрізної масової медіаосвіти, що відповідає викликам сучасного суспільства, завданням модернізації освіти в Україні;

– розробленні інноваційних технологій інтенсивного впровадження наскрізної масової медіаосвіти, які базуються на вітчизняній соціально-психологічній моделі;

– визначенні умов і способів підготовки дитини та молоді до ефективної взаємодії із світом медіа в умовах інформаційної агресії та деструктивних впливів медіа, пов'язаних із висвітленням війни;

– формуванням всеукраїнської медіаосвітянської спільноти;

– налагодженням ефективної системи двосторонньої комунікації в системі наскрізної медіаосвіти та форм її інституційної підтримки;

- підготовці авторських програм, методичних рекомендацій, підручників і посібників, які складатимуть основу цілісної системи психолого-педагогічних технологій розвитку наскрізної медіаосвіти;

- розробленні концепції професійної медіаосвіти для забезпечення профільної освіти, та фахової підготовки спеціалістів ІКТ сфери, педагогів і психологів на базі закладів системи післядипломної педагогічної освіти та педагогічних університетів;

- апробації форм громадської участі і розширеної медіаторчості дітей та молоді як ресурсів зцілення від медіатравми війни, формування активної патріотичної громадської позиції та підтримки сталого медіаосвітнього розвитку.

Практичну значущість експерименту становитимуть:

- перевірка результативності і визначення умов ефективного застосування вітчизняної моделі наскрізної медіаосвіти в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів;

- підготовка навчальних програм, науково-методичне і кадрове забезпечення умов для масового інтенсивного впровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес навчальних закладів усіх рівнів акредитації.

Прогнозований результат дослідно-експериментальної роботи:

- психолого-педагогічні засади ефективної гуманістично зорієнтованої системи наскрізної масової медіаосвіти;

- розвиток медіакультури суб'єктів і забезпечення їх підготовки до ефективної взаємодії із сучасним інформаційним середовищем;

- авторські програми, підручники, посібники, методичні рекомендації як основа цілісної системи психолого-педагогічних технологій розвитку медіакультури особистості;

- проекти складових освітніх стандартів вищої освіти для розвитку медіа-інформаційної компетентності;

узагальнення та поширення досвіду роботи з упровадження медіаосвіти в усіх регіонах України.

Терміни проведення всеукраїнського експерименту:

вересень 2017 р. – червень 2022 р.

Етапи:

I. Організаційно-підготовчий етап (липень 2017 р. – червень 2018 р.) передбачає: аналіз наукових та науково-практичних педагогічних та психологічних літературних джерел із питань медіаосвіти з метою побудови спільного для всіх учасників експерименту кластера знань; розроблення на основі вітчизняної концепції впровадження медіаосвіти (нова редакція) регіональних психолого-педагогічних моделей інтенсивного розвитку наскрізної системи медіаосвіти в умовах зовнішньої інформаційної агресії; розробку і затвердження медіаосвітніх заходів у складі планів роботи навчальних закладів, передбачення проведення тижня медіаграмотності, участі у всеукраїнських заходах з розвитку медіаосвіти; забезпечення фінансування експериментальної роботи. Затвердження кошторисів витрат на

проведення експерименту на 2018 р.; підготовку і проведення щорічного всеукраїнського конкурсу аудіовізуальної творчості і дослідницьких проектів “Діти і медіа”, фестивалів дитячої медіатворчості; розроблення критеріїв готовності всіх суб’єктів навчально-виховного процесу до впровадження медіосвітніх інновацій, налагодження інформаційних каналів взаємодії, проведення пілотних досліджень; визначення стратегії підготовки педагогічних колективів і батьків до впровадження медіосвітніх інновацій, проведення стратегічних сесій, проведення пілотних діагностичних зрізів; проведення установчих семінарів-практикумів, інтернет-конференцій і вебінарів для педагогічних колективів загальноосвітніх навчальних закладів з метою їх ознайомлення з особливостями технології впровадження наскрізної інтегрованої медіаосвіти та викладання медіосвітніх програм, схвалених МОН України; визначення складу творчих ініціативних груп учителів-дослідників, шкільних психологів для участі в організації та проведенні дослідно-експериментальної роботи з інтенсивного підвищення медіаграмотності шкільних колективів і пілотного впровадження медіосвітніх курсів на окремих етапах наскрізної освіти; підведення підсумків проведення всеукраїнського експерименту на першому етапі, підготовка звіту.

II. Концептуально-діагностичний етап (червень 2018 р. – червень 2019 р.) передбачає: удосконалення медіапсихологічних критеріїв, розроблення та стандартизація психодіагностичних методик оцінювання рівня медіакультури учнів і батьків різних навчальних закладів; проведення першого етапу діагностики рівня медіакультури та ставлення суб’єктів навчального процесу до впровадження у загальноосвітніх навчальних закладах медіосвітніх інновацій; проведення анкетування вчителів та батьків, вивчення сімейної медіакультури з метою виявлення рівня медіаграмотності, середовищної, мотиваційної і технологічної готовності дорослих суб’єктів навчально-виховного процесу до впровадження медіаосвіти; формування регіональних методичних об’єднань для наскрізного впровадження медіаосвіти і підготовки вчителів до викладання медіосвітніх курсів, рекомендованих МОН України; підготовку і проведення щорічного всеукраїнського конкурсу аудіовізуальної творчості і дослідницьких проектів “Діти і медіа”, фестивалів дитячої медіатворчості; упровадження наскрізних елементів системи інтегрованої медіаосвіти в позакласній і позашкільній освіті, відкриття медіосвітніх секцій у відділеннях Малої академії наук, зокрема “Медіапсихологія”; розроблення програм семінарських і практичних занять для класних керівників, учителів-предметників із питань упровадження інтегрованої медіаосвіти з урахуванням профілів навчання, проектів робочих навчальних програм проведення засідань творчих робочих груп щодо технології впровадження медіаосвіти, ролі ІКТ, комунікації і творчості у вітчизняній моделі медіаосвіти; створення електронних ресурсів для інформаційно-комунікаційної підтримки експерименту з упровадження медіаосвіти і

поширення кращого педагогічного досвіду; проведення щорічної підсумкової конференції з медіаосвіти; підбиття підсумків проведення експерименту на другому етапі, підготовка звітів.

III. Формувальний етап (червень 2019 р. – червень 2020 р.) передбачає: підготовку авторських навчальних програм медіаосвітніх курсів для всіх ланок освіти і старшокласників з урахуванням особливостей переходу до профільного навчання, стандартизація модулів інтегрованої медіаосвіти в умовах інформаційної агресії; координацію зусиль науковців і педагогів різних ланок освіти (загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів, системи підвищення кваліфікації, педагогічних університетів) з метою поширення медіаосвітніх практик; підготовку і проведення щорічного всеукраїнського конкурсу аудіовізуальної творчості і дослідницьких проектів “Діти і медіа”, фестивалів дитячої медіаторчості; розширення електронних ресурсів для інформаційно-комунікаційної підтримки експерименту з упровадження медіаосвіти і поширення кращого педагогічного досвіду; забезпечення розвитку медіакомпетентності старшокласників під час вивчення курсу за вибором “Медіакультура” в трьох типах профільних класів (гуманітарному, художньо-культурному та інформаційних технологій), сприяння створенню умов для інтеграції медійних практик дорослих і дітей, розвитку сімейної медіакультури; підготовка і рецензування підручників і посібників для медіаосвітніх курсів; підготовка авторських навчальних програм інтегрованої медіаосвіти для учнів молодших і середніх класів, медіаосвітніх факультативів та відповідних методичних рекомендацій для вчителів, методичних посібників з окремих проблем медіаосвіти; здійснення моніторингу розвитку медіакультури учнів, залучених до участі в дослідно-експериментальній роботі, та зіставлення його результатів з даними всеукраїнського моніторингу рівня медіакультури населення; створення діагностичних методик для дослідження рівня медіакультури студентської молоді, її готовності до впровадження медіаосвітніх інновацій; розроблення концепції фахової підготовки медіапедагогів і медіапсихологів на базі педагогічних університетів та закладів післядипломної педагогічної освіти, підготовка відповідних проектів освітніх програм рівня “магістр” і “доктор філософії”; проведення комплексної діагностики психологічної готовності педагогічних колективів експериментальних навчальних закладів вищої школи до участі в експерименті; розроблення навчально-методичних комплексів медіаосвітніх спецкурсів для підготовки і підвищення кваліфікації педагогів та психологів; проведення методологічного семінару з питань розвитку системи наскрізної медіаосвіти і стандартизації соціально-психологічної моделі; підбиття підсумків експериментальної роботи за третій етап.

IV. Узагальнювальний етап (червень 2020 р. – червень 2021 р.) передбачає: організацію заходів з підвищення кваліфікації методистів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, педагогів та психологів із питань масового упровадження наскрізної медіаосвіти в системі

післядипломної освіти; експериментальну апробацію психолого-педагогічних засад підготовки медіаграмотних педагогів і психологів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” на базі педагогічних університетів; здійснення підсумкового етапу діагностики рівнів медіакультури суб’єктів навчально-виховного процесу та їхньої готовності до конструктивної взаємодії в системі наскрізної медіаосвіти; статистичну обробку результатів дослідно-експериментальної роботи, що відображають розвиток медіакультури особистості в навчально-виховному процесі закладів усіх рівнів акредитації в умовах інформаційної агресії; аналіз отриманих результатів експерименту з метою визначення змін, які відбулися порівняно зі станом на початок експерименту; узагальнення результатів упровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес; діагностику рівня професійної готовності випускників ВНЗ, що пройшли медіаосвітню підготовку, до роботи в школі в умовах інформаційної агресії і потенційної загрози; проведення міжнародної науково-практичної конференції з проблем медіаосвіти, презентація результатів експерименту; розроблення висновків та рекомендацій за підсумками експерименту; підбиття підсумків експерименту за четвертий етап.

V. Коригувальний етап (червень 2021 р. – червень 2022 р.) передбачає: розроблення програми взаємодії в системі наскрізної медіаосвіти навчальних закладів різного рівня і територіальних установ, медійників, громадських організацій для формування сталого медіаосвітнього руху; внесення змін у навчальні плани та зміст освіти, необхідні для розвитку масової наскрізної медіаосвіти; проведення циклу регіональних масових заходів з метою популяризації результатів експерименту для сприяння масовому впровадженню медіаосвіти, підвищення загального рівня медіакультури населення; поширення досвіду експериментальної роботи через освітянську пресу, інші засоби масової інформації; підбиття підсумків дослідно-експериментальної роботи на коригувальному етапі.

Організаційно-кадрове забезпечення всеукраїнського експерименту.

Науково-методична рада у складі:

Науковий керівник:

Найдьонова Любов Антонівна, заступник директора з наукової роботи, завідувача лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, доктор психологічних наук, член-кореспондент НАПН України.

Наукові консультанти:

Бех Іван Дмитрович, директор Інституту проблем виховання НАПН України, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України;

Шуляр Василь Іванович, директор Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри мовно-літературної та художньо-естетичної освіти, заслужений учитель України;

Іванов Валерій Феліксович – Президент Академії української преси, завідувач кафедри реклами і зв'язків з громадськістю Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка доктор філологічних наук, професор.

Координатор:

Семчук Надія Іванівна, завідувач сектору організаційної культури та етики педагогічних працівників відділу інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи Інституту модернізації змісту освіти, кандидат філософських наук, доцент.

Регіональні консультанти:

Гриньків Олександра, директор ГО «Інформаційно-правовий центр «Права людини», кандидат юридичних наук (за згодою);

Малецька Отто Стойка, головний лікар Київського міського центру здоров'я (за згодою);

Кривуляк Альона, координатор Національної дитячої гарячої лінії ГО «Ла Страда-Україна» (за згодою);

Піщанська Вікторія Миколаївна, доцент кафедри філософії освіти КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», кандидат культурології, доцент;

Іванов Сергій Аркадійович, доцент кафедри інноваційних освітніх технологій Запорізької академії післядипломної педагогічної освіти, кандидат технічних наук;

Пилипчук Олена Анатоліївна, завідувач відділу інформаційних технологій Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Субашкевич Ірина Романівна, старший викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзії факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені І.Франка;

Мокрогуз Олександр Петрович, завідувач кафедри суспільних дисциплін та їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського, кандидат педагогічних наук, доцент;

Пушкарьова Тамара Олексіївна, начальник відділу проектного управління ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, кандидат педагогічних наук, професор;

Суська Ольга Олександрівна, НаУКМА, м. Київ, кандидат філософський наук, доцент;

Волошенюк Оксана Валеріївна, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського НАН України, менеджер медіаосвітніх програм Академії української преси;

Марина Дорош, головна редакторка сайту MediaSapiens, ГО «Детектор медіа».

Відповідальні виконавці:

Анищенко Олена Олександрівна, старший викладач кафедри психології Чернігівського ОУППО ім. К. Д. Ушинського;

Анцибор Анатолій Іванович, завідувач кафедри психолого-педагогічної освіти та інновацій Вінницької академії неперервної освіти, кандидат психологічних наук, доцент;

Бендерець Наталія Миколаївна, проректор з міжнародних зв'язків та ІКТ, Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів;

Боярин Лілія Володимирівна, доцент кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат психологічних наук;

Ватковська Марина Григорівна, кандидат філософських наук, проректор з наднових систем навчання та комунікацій Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Городецька Оксана Володимирівна, викладач кафедри менеджменту і методології освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної науки, кандидат пед. наук;

Дегтярьова Галина Анатоліївна, завідувач кафедри методики навчання мов і літератури Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти», кандидат педагогічних наук;

Зоря Юлія Миколаївна, завідувача кабінетом дистанційного навчання, аспірантка Інституту проблем виховання НАПН України;

Касьянова Ольга Володимирівна, проректор з наукової роботи Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

Луценко Олена Володимирівна, методист психологічної служби районної науково-методичного центру Управління освіти Подільської РДА;

Мельник Лариса Миколаївна, старший викладач кафедри теорії і методик соціогуманітарних дисциплін Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Мельник Надія Адамівна, проректор з науково-методичної роботи Рівненського ОІППО.

Молчанова Оксана Миколаївна, старший викладач кафедри педагогіки, психології і корекційної освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат психологічних наук;

Муліка Катерина Миколаївна, завідувач центром практичної психології і соціальної роботи;

Осадчук Наталія Олександрівна, завідувача центру практичної психології і соціальної роботи комунального закладу «Житомирський ОІППО» Житомирської обласної ради;

Пастушенко Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, заступник директора Львівського ОІППО;

Петрова Лариса Григорівна, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри освітніх та інформаційних технологій Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Підгірна Ірина Сергіївна, керівник Одеського осередку Асоціації медіапсихологів і медіапедагогів;

Підлипна Людмила Віталіївна, директор Івано-Франківського обласного центру практичної психології і соціальної роботи;

Рудь Оксана Володимирівна, завідувач відділу інформаційного забезпечення освіти, ст. викладач кафедри менеджменту освіти Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти;

Сакрієр Оксана Леонідівна, начальник управління освіти і науки Департаменту освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації;

Симкович Марія Олександрівна, методист з виховної роботи методичного кабінету управління освіти Ужгородської міської ради;

Сургаєва Вікторія Валеріївна, завідувач науково-методичного відділу інноваційної діяльності;

Хіврч Валентина Володимирівна, заступник начальника управління – начальник відділу Департаменту освіти і науки Запорізької ОДА;

Ціко Ігор Григорович, старший викладач кафедри історії, суспільно-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук;

Науковий керівник

доктор психологічних наук,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач лабораторії психології масової
комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної
та політичної психології НАПН України,
заступник директора з наукової роботи

Л. А. Найдьонова

Координатор

кандидат філософських наук, доцент,
завідувач сектору організаційної культури
та етики педагогічних працівників
відділу інноваційної діяльності та
дослідно-експериментальної роботи
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Н. І. Семчук